

Kleuters: voorwaardenscheppend leesonderwijs, geen lettertraining

Ewald Vervaet, Ontdekkend Leren (Lezen)

www.ontdekkendleren.nl

Kleuters: voorwaardenscheppend leesonderwijs, geen lettertraining

Opzet:

1. Wat is een kleuter? En wat is een jong schoolkind?
2. Onderzoek: schrijfproef, leesproef, fasen
3. Voorwaardenscheppend leesonderwijs en vrij spel
4. Het officiële beleid is verkeerd gefundeerd
5. Conclusie: ontwikkelingvolgend onderwijs is nodig

Wat is een kleuter?

En wat is een jong schoolkind?

Kleuter

1. Kind in groep 1 of 2
2. Kind tussen 4;6 en 6;6
(of 5;0 en 7;0)
3. Kind dat op een bepaald ontwikkelingsdomein met *eenzijdige abstract-logische verbanden* functioneert

Jong schoolkind

1. Kind in groep 3 of 4
2. Kind tussen 6;6 en 8;6
(of 7;0 en 9;0)
3. Kind dat op een bepaald ontwikkelingsdomein met *tweezijdige abstract-logische verbanden* functioneert

Schrijfproef

Vier verschillende reacties

*

vrijvormig schrijven, in fase 11 (3;0-3;9)

*

eigenfiguurlijk schrijven, in fase 12 (3;9-4;6)

*

spiegelbeeldig schrijven, in fase 13 (4;6-6;6)

*

conventioneel schrijven, in fase 14 (6;6-8;6)

Leesproef

Theorie

In de schrijfproef schrijft Rik onder meer RIK en PAPA.

U kunt dan het *drieletterige* woord **KIP** maken.

In fase 14 leert Rik KIP lezen in *vijf* stappen!

K → /k/

I → /i/

/i/ ⊕ /ki/

P → /p/

/p/ ⊕ /kip/

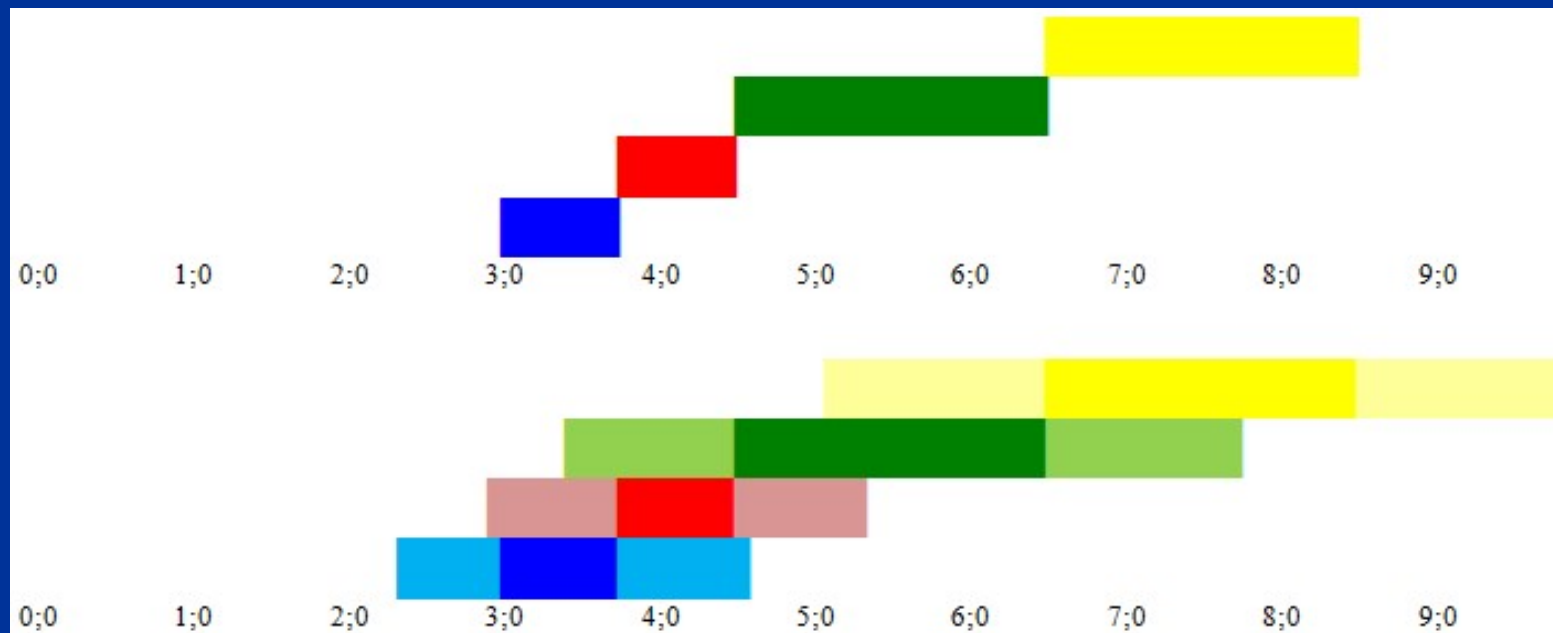
Leesproef

Vier verschillende reacties

- * louter hakken: 'K, i, p'; fase 13 (4;6-6;6)
- * hakken-en-gissen: 'K, i, p; pak'; fase 13 (4;6-6;6)
- * hakken-en-plakken: 'K, i, p; kip'; fase 14 (6;6-8;6)
- * onmiddellijk lezen: 'Kip'; fase 14 (6;6-8;6)

Fasen, leeftijdsgrenzen en volgorde

Kern van een fasentheorie:
de fasen komen in een bepaalde *volgorde* tevoorschijn

Boven: korthedshalve worden fasen zo ingeleid

Onder: er zijn ook (heel) vroege en (heel) late kinderen

Vrij spel en schoolrijpheid

Klassikaal onderwijs vóóronderstelt de tweezijdige verbanden van het jonge schoolkind:

- * je houden aan de klasregels (zwijgen, blijven zitten);
- * bezig zijn met de opgegeven opdracht (je wilt wat anders doen);
- * je het aanbod (lezen, schrijven, rekenen) eigen kunnen maken.

Alle drie zijn voor de kleuter een brug te ver, vanwege zijn eenzijdige verbanden.

Kleuters: voorwaardenscheppend leesonderwijs, geen lettertraining

Kortom,

- a. Vrije spel van de kleuter: basis van zijn onderwijs, ook ten aanzien van lezen vanaf fase 14.
- b. Spelen met klanken en vormen en niet stelselmatig met letters zelf bezig.
- c. Vrij-spelende kennismaking met letters, te beginnen bij eigen naam.

Steeds: *betekenisvol, natuurlijk en vanzelf*

Het officiële beleid is verkeerd gefundeerd

De psychologische ontwikkeling van het kind wordt ontkend of genegeerd – *ten onrechte*.

S-R-psychologie en DI:
kennis komt van buitenaf

Ontwikkelingvolgend:
kennis ontstaat van binnenuit

Het officiële beleid is verkeerd gefundeerd

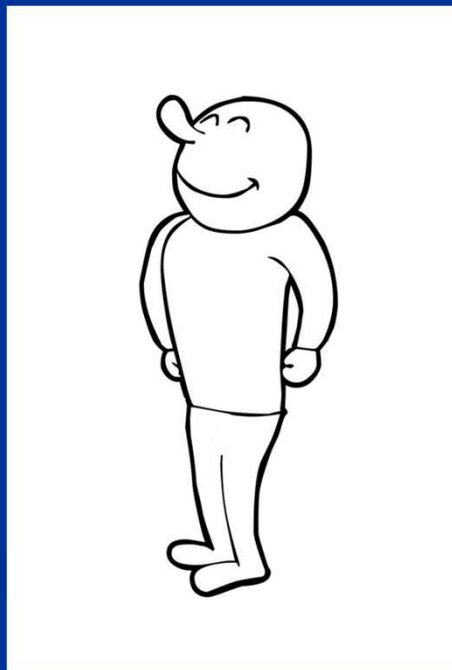
De psychologische ontwikkeling van het kind wordt ontkend of genegeerd – *ten onrechte*.

Resultaat:

*Gisteren zweten,
vandaag weten,
morgen vergeten.*

Het kan anders:

*Vandaag in staat,
een leven lang paraat!*

Het officiële beleid is verkeerd gefundeerd

Hoe de onderwijscrisis oplossen?

De papieren werkelijkheid vervangen door de levende werkelijkheid van kinderen en leerkrachten:

- * **10**: eigenfiguurlijk schrijven (fase 12);
- * **11**: spiegelbeeldig schrijven (fase 13);
- * **A n Ke La KerKerk**: conventioneel schrijven (fase 14).

tom
shot

'T, o, m; tom. Hee! Daar heb ik een boekje van thuis' (14)

'S, n, o, t; uh; s, n, o, t; sot' (13)

Het officiële beleid is verkeerd gefundeerd

OFFICIEEL ONDERWIJSBELEID

...
↑
fase 14
↑
fase 13
↑
fase 12
↑
...

proeven en
middelen op
basis van de
psychologi-
sche ontwik-
keling van
het kind

Ontwikkelingsvolgend onderwijs, voor elk kind

Precies zoals sneeuwklokjes in januari/februari mogen bloeien en lidcactussen in november/december, zo laat ontwikkelingsvolgend onderwijs elk kind bloeien als het ergens aan toe is: de kleuter doet klank- en vormspelen; het jonge schoolkind leert lezen.